

Endangered otters spotted at Polepally

Sudipta Sengupta | TNN

Hyderabad: When a bunch of smooth-coated otters, a rare endangered mammal, surfaced from nowhere in a small lake at Polepally in Mahbubnagar, nature lovers were enthused by their sudden presence in the village, which has no water inlet. A month later, two of the six otters that had been spotted have died and wildlife experts fear that the rest of these endangered animals (as per the Wildlife Act) might also perish soon due to the lack of an appropriate habitat.

Locals at Polepally say that the two otters that died last week could be either due to poaching or starvation. The smooth-coated otter is categorised as a 'vulnerable' species, with their numbers fast declining. Experts say that if not protected, they may soon become extinct.

These mongoose-like creatures were spotted by social workers M V Ravi Kumar and M Bharath Bhushan about a month ago and while they alerted the forest department then, it has done precious little to save the rare animals. Officials of the department said they had no reason for concern. Bhaskar Reddy, chief conservator of forest said, "We were approached by an NGO to look into the matter. After a field visit, we gathered that the smooth-coated otters were very comfortable in that particular environment and, therefore, should be left there." Reddy further said that moving them from the present location would be harmful for the animal.

It is this complacency of the forest

department that has wildlife activists worried. While these otters have currently made a small water tank in the village their home, experts say it is not suitable for their existence. "They are used to fast-flowing water and need a river or a larger water body to stay alive. They cannot survive in a tank," said Farida Tampal, state director of World Wildlife Foundation-India (WWF) suggesting that these animals should be

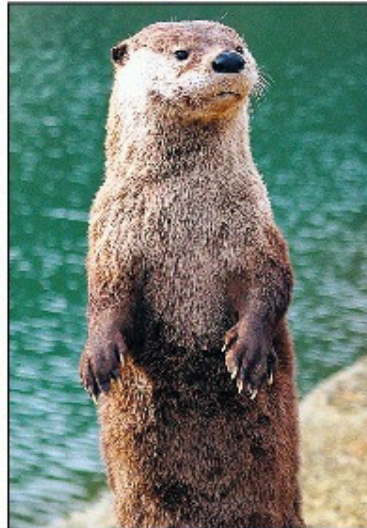
trapped and released in Krishna river, where there is a considerable presence of such otters. It is suspected that the otters reached the village during the floods last year.

While adaptability is definitely a matter of concern, some environmentalists feel that it is the threat of poaching of these animals that should be taken more seriously. Research shows that the fur of smooth-coated otters is in huge demand across the globe and is a primary reason for their dwindling numbers. However, in this case experts feel that villagers might kill them for safety reasons. "We are trying to create awareness among the locals about these otters that cause no harm to human life. But the villagers are intimidated," said a member of the state's anti-poaching

squad working in this area.

As per Red List of the International Union for Conservation of Nature (IUCN), a leading authority on environment, smooth-coated otters fall under the 'vulnerable' category. This implies that their numbers are fast declining and, therefore, need appropriate protection.

Rare Species

The smooth-coated otter is categorised as a 'vulnerable' species, with their numbers fast declining. Experts say that if not protected, they may soon become extinct

A hamlet plagued by animal waste

VIVEK BHOSMI

Sangareddy: For the people of Edthnur thanda located close to the Edthnur Caves granite quarrying is the least of worries. Dumping of animal carcasses and slaughterhouse wastes by Al-Kabeer Exports Pvt Ltd very close to the hamlet has made lives of the residents a hell.

The Hans India had published a story on how the caves of Edthnur which used to be inhabited by the early man, were now being threatened with unabated granite quarrying, posing grave threat to the place of archaeological significance.

But the residents (all belonging to ST-Lambada community) have been suffering from a more serious health hazard for the past six years, ever since Al-Kabeer has setup its slaughterhouses in the village around 1991.

While the plant located on Rudraram village limits looks well-maintained, there are hundreds of acres of open lands be-

hind the slaughterhouses on the Edthnur side, which have become dumping grounds for unused animal wastes.

A visit to the hamlet exposes a medical and healthcare disaster unfolding right in front of our eyes. Deep pits were dug at various locations on the company's premises away from outsiders' view and animal wastes are being dumped and left there to decompose, mixing with water collected in the pits, turning the pits into a quicksand of poison.

Hundreds of bovines and sheep have accidentally fallen into the pits and died, according to the villagers. Many have died after drinking water from these pits, they say.

A nauseating smell of decomposition emanates from these dump yards of Al-Kabeer, which have been carrying airborne diseases as far as Edthnur village. There is a sump built within the facility, where waste water coming out of the slaughterhouse is collected.

During the rainy season, this water flowed into Turka Cheruvu, an irrigation tank located in Edthnur village.

The villagers complain that even the water collected from the bore-wells in the village is neither safe for drinking, nor for other domestic use. The water reeks of meat and also contains white powdered substance which comes out of granite quarrying.

The villagers have raised the issue several

Life in Edthnur thanda located close to the Edthnur Caves is obnoxious not only because of its quarry mining, but also for the reckless dumping of animal waste by a slaughterhouse nearby

times with their sarpanch and authorities, but every time the villagers would be convinced that the dumping would not happen again. Nothing changes though.

"They threatened us that they would use police against us. They warned us that cases would be booked against us. The leaders get their share and then nothing happens," says Heeriyana Naik, a senior citizen of Edthnur thanda, who has lost all hopes on the system.

Women in the hamlet look unwell and say both the animal waste dumping and granite quarrying have made their hamlet uninhabitable.

Due to close proximity of the dump yard with agricultural fields, contaminated water from the bore-well has affected crops adversely. Farmers cannot find labourers willing to work in the area due to the terrible smell. Stray dogs which feast on decomposing flesh have been acting like mad dogs by attacking the villagers and their farm animals, raising grave concerns about spread of diseases like Rabies.

"It is like we have been outcast from the society. Our relatives

don't come to visit us. Nobody wants to give their daughter to men in our hamlet for marriage," said Tulsabai, a resident of Edthnur Thanda.

"Mothers are not able to give birth to healthy babies. Infant mortality rate and maternity mortality rate in our hamlet is also high," said a youngster from the hamlet, who is a graduate.

After news reports started getting published this week on the gross environmental violations happening in the area, many of the pits have been covered by the company. However, animal bones can be clearly seen and the unbearable smell is something which hasn't gone away. Nobody can return without a bad headache after paying a visit to that place. Just imagine how the villagers have been living there through years.

"We are not opposed to the company's work. All we expect from them is to respect our right to live and to ensure air and water pollution doesn't happen there," pleaded Hanumanth, another resident of the hamlet. Edthnur hamlet is located just a few kilometres from Sangareddy town and is not too far away from the Manjeera River.

NOTICE TO COLLECTOR, PCB OFFICIALS

OUR BUREAU

Sangareddy: In response to a representation made by the residents of Edthnur thanda against dumping of animal wastes by Al-Kabeer Exports Pvt Ltd in their hamlet, M Kanakadurga, Senior Civil Judge and Secretary of District Legal Services Authority, Medak district, served notices to the District Collector and certain Pollution Control Board officials on Thursday.

Kanakadurga visited Edthnur thanda on Wednesday - a day after the villagers complained to her about gross environmental violations happening in their hamlet. She visited the slaughterhouse dump yard and was stunned by the misery she saw being inflicted on the people of Edthnur thanda.

Without minding the stench emanating from pits in which water and animal wastes had got mixed, she spent two hours in the dump yard.

Interestingly, the security manager of Al-Kabeer reached the spot in no time, along with the Patancheru police officers who had no jurisdiction over the Edthnur thanda (the hamlet actually comes under the Sangareddy (Rural) Police Station. The police left once they came to know that she was a judge.

She then interacted with the Banjara women of Edthnur thanda and assured them that appropriate action would be initiated.

"The management of Al-Kabeer needs to figure out some way to prevent air pollution and water contamination. This is a serious issue. As per corporate social responsibility, they should not only give drinking water to the people, but also conduct regular health check-ups in the hamlet. This is the least they can do for the victims of their irresponsible acts," she commented, while speaking to The Hans India on Thursday.

District Legal Services Authority secretary M Kanakadurga, after visiting Al-Kabeer animal waste dump yard, interacting with women in Edthnur hamlet on Thursday

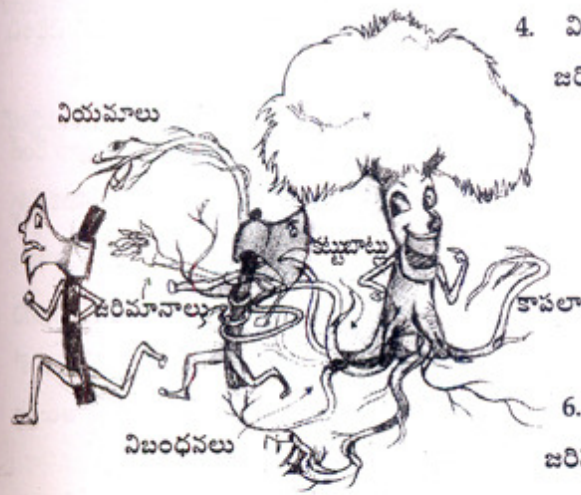
అడవితల్లి ఒడిలో పచ్చని పల్లె

మెదక్, జిల్లా మహ్మద్నగర్ గ్రామం ప్రజలలో వన సంరక్షణ సమితి ఏర్పాటు చేయడానికి కార్పెడ్ సంస్థ ముందుకొచ్చింది. నెల రోజులపాటు గ్రామస్తులలో సమావేశాలు జరిపింది. మహ్మద్నగర్ ప్రజలు సభ పెట్టుకొని వనసంరక్షణ సమితిగా ఏర్పడటానికి ఒప్పుకున్నారు. అడవి నుంచి వచ్చే సంపదను ఉపయోగించుకుంటూ అడవిని వారి భూములలాగానే కాపాడుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ప్రతి కుటుంబం నుంచి ఇద్దరు (ఆడ, మగ) సభ్యులుగా ఉంటారు. ఈ విధంగా 394 ఇంట్ల నుండి ఇంటికి ఇద్దరు సభ్యులలో వన సంరక్షణ సమితి ఏర్పడింది. ఈ సమితిలో మొత్తం 771 సభ్యులున్నారు. సభ్యులందరూ కమిటీ ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. కమిటీలో ఒకరు చైర్మన్ కాగా 11 మంది మెంబర్స్. ఇందులో 33 శాతం ఆడవాళ్ళు ఉన్నారు. ఈ విధంగా ప్రజల సమక్షంలో 1997 డిసెంబరులో ఏకగ్రీవంగా వన సంరక్షణ సమితి ఏర్పాటు అయ్యింది. దీనికి మంత్రాలమ్మ వన సంరక్షణ సమితి అని పేరు పెట్టుకున్నారు.

నర్సాపురం రేంజిలో 349 హెక్టార్ల అడవిని గుర్తించి ఈ వన సంరక్షణ సమితికి బాధ్యత అప్పగించారు. గ్రామసభ సమావేశంలో అడవిని కాపాడుకోవాలని నియమ నిబంధనలు, కట్టుబాట్లు పెట్టుకున్నారు. ఇవి:

1. గ్రామంలో ఉన్న కుటుంబాల పరిమాణం బట్టి ఎండిన కట్టె తీసుకునే అధికారాన్ని నిర్ణయించారు. ప్రతి బండి ఎండు కట్టెలకు కమిటీకి 25 రూపాయలు చెల్లించి రసీదు తీసుకోవాలి.
2. ఇంటికి, వ్యవసాయానికి, పనిముట్లకు అనుమతి లేకుండా కొట్టిన ఒక్క బండి కట్టెలకు 2500 రూపాయలు చెల్లించాలి.
3. వివిధ గ్రామాల నుండి మేకల కోసం కొమ్మలు నరికినా, కొమ్మలు వంచినా చూసి పట్టుకుని పంచాయితీ వద్దకు తెచ్చినట్లయితే జరిమానా వేసి దాని నుండి 25 శాతం పట్టుకుని తెచ్చిన వారికి ఇస్తారు. మిగిలిన రూపాయలు కమిటీలో జమ అవుతాయి.

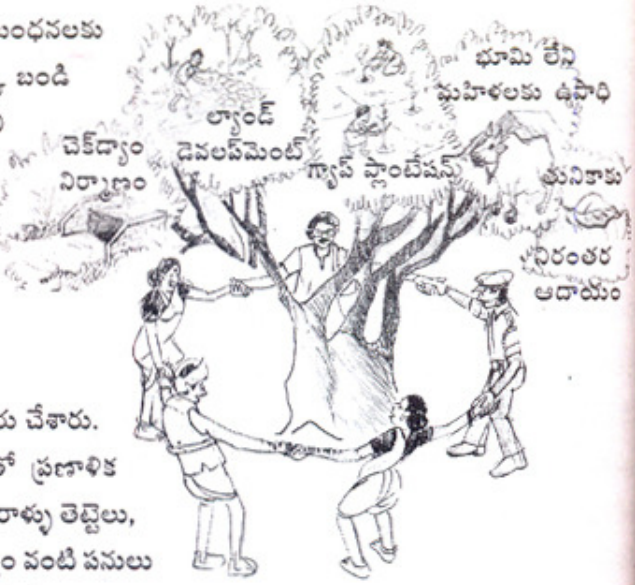

4. వివిధ గ్రామాలకు ఇనుకగాని, గ్రానైట్ గాని దొంగ రవాణా జరిగినప్పుడు గ్రామ ప్రజలు పట్టుకొచ్చినట్లయితే జరిమానా విధించి దాంట్లో నుండి 25 శాతం పట్టుకొచ్చిన వారికి ఇస్తారు. మిగిలిన రూపాయలు కమిటీలో జమచేస్తారు.

5. అడవి చుట్టూ తిరిగేందుకు, కలప దొంగతనం జరగకుండా కాపాడేందుకు ఇద్దరు కాపలాదారులను నియమించారు. వీరిద్దరికి నెలకు ఒక్కరికి 800 రూపాయలు జీతం ఇస్తారు.

6. కాపరులలో లంచగొండి విధానం ఉన్నట్లయితే వారికి జరిమానా వేసి కాపలాదారులుగా తొలగించి సభ్యత్వం లేకుండా చేస్తారు.

వి.ఎస్.ఎస్. చైర్మన్, సభ్యుల అంగీకారం లేకుండా నిబంధనలకు వ్యతిరేకంగా మిద్దెలకు విలువైన కట్టెలు కొట్టినట్లయితే ఒక్క బండి కట్టెలకు 3,500 రూపాయలు జరిమానా విధించాలని నిర్ణయించారు. గ్రామంలో ఎవరైనా రాజకీయంగా కమిటీని చెదర గొట్టాలని చూసినా, అడవి నుండి దొంగతనంగా కలప రవాణా చేసేందుకు సహకరించినా అడవిపై ఎలాంటి హక్కు లేకుండా సభ్యత్వం అర్హత పోతుందని ప్రజలందరూ నిర్ణయించుకున్నారు.

ఆ తర్వాత ప్రజలలో కలిసి సూక్ష్మ ప్రణాళిక తయారు చేశారు. మొత్తం మూడు సంవత్సరాలకు 2,66,920 రూపాయలతో ప్రణాళిక తయారు చేశారు. మొత్తం 175 ఎకరాలలో చెట్లు నాటడం, రాళ్ళు తెట్టెలు, కాంటూర్ బ్రెంచిలు, మీటరు గుంతలు (సి.సి.టి.లు), చెక్డ్యాం వంటి పనులు చేపట్టారు. ఇవి కాకుండా వి.ఎస్.ఎస్. తరపున 167 పాగరాని పాయి్యలు, 33 గోబర్ గ్యాస్ పాయి్యలు, 29 గ్యాస్ పాయి్యలు పంచారు.

వనసంరక్షణ సంఘం కాకుండా గ్రామంలో నీటిపారుదల సంఘం, పొదుపు సంఘాలు, చైతన్య యువజన సంఘం, ఆదర్శ సంఘం, అంబేద్కర్ సంఘం, గౌడ సంఘం, ముదిరాజ్ సంఘం, విద్యా కమిటీ, మదర్ కమిటీలు ఉన్నాయి.

సమస్యల పరిష్కారాలు

మేకల సమస్య :- వివిధ గ్రామాల మేకలే కాక చుట్టు మండలాల మేకల యజమానులు జీతగాళ్ళను పెట్టి మహ్మద్ నగర్ అడవిలో మేయడానికి పంపేవారు. అడవి నష్టం కాకుండా 100 మేకలకు ఆరు నెలలకు 10,000 రూపాయలు చెల్లించాలని నిర్ణయించి కొంత ప్రాంతంలో మాత్రమే మేకలను మేపుకోటానికి అవకాశం ఇచ్చారు. గొడ్డలికాటు పెట్టకుండా, కొమ్మలు వంచకుండా మేపుకోవాలి. కేటాయించిన ప్రాంతాలను దాటినా, నియమాలు ఉల్లంఘించినా, మేకకు 100 రూపాయల జరిమానా ఉంటుంది. ఈ రకమైన ఒప్పంద పత్రం మీద మేకల యజమానులు సంతకాలు పెట్టిన తరువాత మేకలను అనుమతించేవారు.

దొంగకలప :- చుట్టపక్కల గ్రామాల వాళ్ళు కలప తీసుకు వెళ్ళడం చాలా రోజుల నుండి అలవాటుగా ఉండేది. వి.ఎస్.ఎస్. ఏర్పాటు అయిన తర్వాత దొంగ కలప రవాణా కాకుండా కాపలాదారులు ఉన్నారు. గ్రామస్తులు కూడా అడ్డుకోవడం, జరిమానా విధించడంతో దొంగ కలప రవాణా అరికట్టగలిగారు.

గ్రామంలో గృహనిర్మాణాలకు కలప :- కొత్త గృహనిర్మాణాలకు బిల్లగొడిసే ఒక బండికి 300 రూపాయలు చెల్లించి రశీదు తీసుకోవాలని తీర్మానం చేశారు.

బడ్జెట్ సమస్య: ఎస్టిమేట్ ప్రకారం అటవీశాఖ నిధులు విడుదల చేయకపోవటం సమస్యగా ఉండేది. నర్సాపూర్ రేంజ్ పరిధిలో ఉన్న చైర్మన్ల సమాఖ్య ద్వారా అటవీశాఖ అధికారుల అవకతవకలు, నిధుల సమస్యలను ప్రభుత్వం దృష్టికి తీసుకువెళ్ళి పరిష్కరించుకున్నారు.

మహ్మద్ నగర్ వి.ఎస్.ఎస్. ప్రాంతంలో అటవీ అభివృద్ధి శాఖ (ఎఫ్.డి.సి.) కొంత ప్రాంతంలో సహజంగా ఉన్న అడవి ప్రాక్టెన్తో తీసివేసి యూకలిప్టస్ మొక్కలను నాటాలనుకుంది. ప్రాక్టెన్ నడుస్తోందని తెలుసుకున్న కార్పెడ్ సంస్థ జె.ఎఫ్.ఎం. కో ఆర్డినేటర్, మహ్మద్ నగర్ ప్రజలు కలిసి అడవికి వెళ్ళి వెంటనే ప్రాక్టెన్ నిలిపివేశారు. అపకవపోతే ఎలాంటి సమస్య అయినా ఎదుర్కోవటామని అందరూ ముందుకు వచ్చారు. దాంతో ప్రాక్టెన్ ఆపివేశారు.

మహ్మాద్ నగర్ వి.ఎస్.ఎస్.కి 1998 నుండి 2000 వరకు మేకలు మేపడానికి అవకాశం ఇచ్చినందుకు, దొంగ కలప రవాణా పై విధించిన జరిమానా, అడవిలో ఇసుకకు, గ్రెనైట్ కు విధించిన జరిమానా ద్వారా మొత్తం 1,09,300 రూపాయల ఆదాయం వచ్చింది.

1.	దుర్గమ్మగుడికి, హనుమాన్ గుడికి, పోచమ్మగుడికి	28,000 రూ.
2.	3 సంవత్సరాల 9 నెలలకు కాపాలాదారులిద్దరికి జీతాలు	50,300 రూ.
3.	దొంగ రవాణా పట్టితెచ్చిన వారికి 25 శాతం	7,000 రూ.
4.	గ్రామపంచాయితీ ఫర్నిచర్ కి	3,000 రూ.
	మొత్తం ఖర్చు	88,300 రూ.

సంఘం దగ్గర ప్రస్తుతం 21,000 రూపాయలు నిల్వ ఉన్నాయి.

మహ్మాద్ నగర్ లో గ్రామస్తులతో అటవి జీవ వైవిధ్య రికార్డును సంస్థ తయారు చేయించింది. అడవిలో ఉండే సహజ మొక్కల జాతుల వివరాలు రికార్డు చేసినట్లయితే ముందు ముందు ఏ మొక్కలు అంతరిస్తున్నాయి, ఏ రకమైన మొక్కలు ఉంటున్నాయో తెలుసుకోవడానికి ఈ రికార్డు ఉపయోగపడుతుంది.

మహ్మాద్ నగర్ గ్రామంలో వి.ఎస్.ఎస్. కార్యవర్గసభ్యుల సమావేశం ప్రతి నెల 28వ తేదీ జరుగుతుంది. అడవి అభివృద్ధి కార్యక్రమాల గురించి, వ్యవసాయం, పొదుపుసంఘం, పశు వైద్యం గురించి చర్చిస్తారు. సమస్యలు ఉంటే ప్రజల సమక్షంలో వాటిని పరిష్కరించే విధానాన్ని తీర్మానం చేసుకుంటారు. ఈ సమావేశాలకు 'కార్పెడ్' సంస్థ సిబ్బంది హాజరయ్యి సూచనలు, సలహాలు ఇస్తారు. గ్రామంలో ప్రతి ఆరు నెలలకొకసారి గ్రామపంచాయితీ ఆధ్వర్యంలో గ్రామసభ సమావేశం ఏర్పాటు చేసి వి.ఎస్.ఎస్. చైర్మన్, సభ్యులు అడవిలో జరిగిన పనుల గురించి గ్రామప్రజలందరికీ తెలియపరుస్తారు. జరుగుతున్న కార్యక్రమాల గురించి ముందు వచ్చే పనుల గురించి, ఇందులోనే చర్చిస్తారు. ఈ విధంగా కార్పెడ్ సంస్థ సహకారంతో ఈ వి.ఎస్.ఎస్. లో విజయవంతంగా పనులు జరుగుతున్నాయి.

మహ్మాద్ నగర్ గ్రామంలో ముదిరాజ్, సాకలి, మంగలి, సాలే, వడ్ల, కమ్మరి, కుమ్మరి, కోమటి, రెడ్డి, ముస్లిం, వడ్డె, లంబాడి ఆయ్యవార్లు, బలజే, ముస్నాద్, మాల, మాదిగ, గౌడ, కులాలవారు ఉన్నారు.

వి.ఎస్.ఎస్. ఏర్పడిన తరువాత అడవిలో చేసిన పనుల ద్వారా, అడవిని కాపాడుకోవటం వల్ల సీతాఫలం పండ్లు, మొరిపండ్లు దిగుబడి పెరిగాయి. వి. ఎస్. ఎస్. ఏర్పడక ముందు కట్టెలు కొట్టి, బండలో తరలించి అమ్ముకునేవారు.

ఇప్పుడు కేవలం ఎండుకట్టెను, నెత్తిమోపులు మాత్రమే అనుమతిస్తున్నారు. అడవిలో పని జరిగినప్పుడు వీళ్ళని కూలీకి పిలిచి ప్రత్యామ్నాయ ఆదాయం కల్పించారు.

ఇక పైన గ్రామాలలో ఎవరైనా కమిటీ అనుమతి లేకుండా అడవి నుండి కలప దొంగతనంగా తీసుకువస్తే వారికి జరిమాన వేయాలని కమిటీ తీర్మానం చేసింది. దీంతో దొంగతనం జరగడం లేదు. పక్క గ్రామాల వారికి ఈవిషయం తెలియక దొంగతనంగా కలప రవణా చేస్తున్నప్పుడు గ్రామస్తులు పట్టుకుని వారికి జరిమాన విధించారు.

గతంలో గొడ్డలితో చెట్టుకు కాట్లు వేసి గోండు తీయడం వల్ల చెట్టుకు నష్టం జరిగి గోండు తక్కువ వచ్చేది. కార్చేడు సంస్థ మహారాష్ట్ర నుండి నైపుణ్యం ఉన్న వ్యక్తిని పిలిపించి శిక్షణ ఇప్పించింది. ఉలితో 2 ఇంచుల రంధ్రం వేసి అందులో ఇంజెక్షన్ తో ఈతోఫేన్ మందు ఇచ్చిన తరువాత 4 గంటలలో చెట్టు మొత్తానికి పాకుతుంది. చెట్టుకు సంవత్సరానికి ఒక్కసారి మందు ఇవ్వాలి. ఇందువల్ల గతంలో కంటే గోండు రెండు రెట్లు ఎక్కువ వస్తుంది. చెట్టుకు నష్టం జరగదు.

వి.ఎస్.ఎస్ చైర్మన్ల సమాఖ్య

నర్సాపూర్ రేంజ్ పరిధి అన్ని గ్రామాలలో వి.ఎస్.ఎస్. కమిటీలు ఏర్పాటు అయ్యాయి.

వ్యక్తిని బట్టి కొన్ని

వి.ఎస్.ఎస్. చైర్మన్లకు పనులు ఇచ్చేవారు. ఇందువల్ల అందరికీ న్యాయం జరగటం లేదు. అందరూ ఐక్యతగా, పట్టుదలతో ఉంటే నష్టం జరగకుండా ఉంటుందని రేంజి పరిధిలో చైర్మన్లందరూ సమావేశం పెట్టుకుని 2000 సంవత్సరంలో చైర్మన్ల సమాఖ్య ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. సమాఖ్యలో అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షులు, సెక్రటరీ , కోశాధికారి, సలహాదారుడు మిగతా సభ్యులు ఉన్నారు. దీంతో సమాఖ్యలో ఉన్న చైర్మన్లకు సమస్య వస్తే అందరూ కలిసి సమస్య పరిష్కారించుకుంటున్నారు. ఉదాహరణకు అటవీ శాఖ అధికారులు పాస్ పుస్తకం, చెక్ పుస్తకం, రికార్డులు తమ వద్ద ఉంచుకుని చైర్మన్లను కీలు బొమ్మలుగా ఆడించేవారు. చైర్మన్ల సమాఖ్య ఈ సమస్యలను చర్చించి నిజామాబాద్ కన్సర్వేటర్ కు, హైదరాబాదు పి.సి.సి.ఎఫ్., సి.సి.ఎఫ్ లకు ఫిర్యాదు చేసి రికార్డులు తమ వద్దకు వచ్చేలా సాధించుకున్నారు.

అడవిపై నిఘా

మహ్మద్ నగర్, నాగుసాన్ పల్లి మధ్యలో పొత్తిఫామ్ ఫెన్సింగ్ సరిహద్దుల పక్క నుండి 1 కిలో మీటర్ పొడవు 13 ఫీట్ల వెడల్పులో ఉన్న చెట్లను పొత్తిఫామ్ మేనేజర్ కూలీలతో నరికి వేయించారు. మహ్మద్ నగర్ కాపలాదారులు దాన్ని చూసి గ్రామానికి వెళ్ళి వి.ఎస్.ఎస్. కమిటీకి, సభ్యులకు తెలిపారు. కార్చెడ్ బృందం, అటవీశాఖ అధికారులు అందరూ కలిసి దానిని అడ్డుకున్నారు. కొట్టించిన కట్టెలకు నష్టపరిహారం కట్టాలని పొత్తిఫామ్ యజమానికి చెప్పారు. జరిమానాగా కట్టిన 10 వేల రూపాయలలో 5 వేల రూపాయలు వి.ఎస్.ఎస్. కమిటీకి ఇచ్చారు.

ఎ. అశోక్, యస్. వెంకటేశం
కార్చెడ్

కూలీల కలిసి కట్టు - మోసాల ఆటకట్టు

ప్రజల భాగస్వామ్యంలో ఏర్పాడైన కమిటీలు కూడా ఒక్కోసారి వారి సమస్యలను పట్టించుకోవు. అవి వి.యస్.యస్.లు కావచ్చు. వాటర్షెడ్ కమిటీలయినా కావచ్చు. అటువంటప్పుడు సమస్యల బారిన పడేవారే సంఘటితమై తమ సమస్యలకు తామే పరిష్కారం కనుగొనే ప్రయత్నం చేస్తారని చాటారు మెదక్ జిల్లా కౌడిపల్లి బీడి ఆకు కూలీలు.

మెదక్ జిల్లా కౌడిపల్లి మండలంలోని ఒక్కొక్క గ్రామంలో దాదాపు 40 కుటుంబాల వారు బీడి ఆకు సేకరిస్తున్నారు. అదే వారి ప్రధాన జీవనాధారం. ప్రతి సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెలనుండి జూన్ నెల వరకు వి.యస్.యస్. ప్రాంతాలలోనూ, సొంత బీడు భూముల లోనూ బీడి ఆకు వచ్చే కొమ్మలను కొట్టడానికి వెళ్తారు. చెట్లు, పొదలు, రాళ్లు, గుట్టలు, వాగులు - వర్రెలు తిరిగి ఆడవారు, మగవారు అనే తేడా లేకుండా సమానంగా పనిచేస్తారు.

మండలంలోని అన్ని గ్రామాలలో ఫిబ్రవరి- మార్చి నెలల్లో బీడిఆకు కొమ్మలు కొట్టేందుకు కూలీ కోసం వెళ్తారు. కొమ్మలు కొట్టినందుకు గ్రామంలో కల్లెదారుడు ఆడవారికి 18 రూపాయలు, మగవారికి 20 రూపాయలు కూలీ ఇస్తారు. అయితే నిజానికి రోజుకు 8 గంటలు పనిచేస్తే 46 రూపాయలు కూలీ చెల్లించాలని ప్రభుత్వ నిబంధనలుండగా, కల్లెదారుడు మాత్రం కూలీల చేత రోజుకు 10 గంటలు

పనిచేయించు కుని కేవలం 20 రూపాయలు మాత్రమే చెల్లిస్తున్నారు. ఆడ, మగ వారికి ప్రభుత్వం ' సమాన కూలీ' ప్రవేశ పెట్టినప్పటికీ కాంట్రాక్టర్, కల్లెదారుడు కుమ్మక్కై ఆడవారికి తక్కువ, మగవారికి ఎక్కువ కూలీ ఇస్తున్నారు. ప్రతి కుటుంబంలోనూ భార్య భర్తలు కలిసి ఉదయం నుండి సాయంత్రం వరకు బీడి ఆకులు సేకరిస్తూ, రోజుకు 150 నుండి 200 వరకు బీడి ఆకు కట్టలు కడతారు.

కౌడిపల్లి మండలంలో కార్పెడ్ సంస్థ 28 గ్రామాలలో వి.యస్.యస్. సంఘాలు ఏర్పాటుచేసి అటవీ పరిరక్షణ కార్యక్రమాలలో నిమగ్నమై వుంది. వి.యస్.యస్. కమిటీలు గ్రామ సభలు నిర్వహిస్తున్న సమయంలో చాలాసార్లు బీడి ఆకు కూలీల ప్రస్తావన వచ్చింది. బీడి ఆకు సేకరిస్తున్న కూలీల కుటుంబాలు తాము కూలీ, రేటు పరంగా నష్టపోతున్న విషయం కార్పెడ్ సంస్థకు తెలిపారు.

కార్పెడ్ సంస్థ బీడిఆకు సేకరించే గ్రామాలలో కూలీలను సమావేశపరిచి, అందరి సమక్షంలో ఐదుగురితో ప్రతి గ్రామంలోనూ కూలీల కమిటీలను ఏర్పాటు చేసింది. బి.సి., ఎస్.సి. కులాల నుంచి ముగ్గురు స్త్రీలు, ఇద్దరు మగవాళ్ళను కూలీల కమిటీ సభ్యులుగా ఎన్నుకున్నారు. వారిలో అధ్యక్షుడు, ఉపాధ్యక్షుడు పోను మిగతా ముగ్గురు సభ్యులు. స్థానికంగా వున్న వి.ఎస్.ఎస్.లు కూలీల సమస్యను పట్టించుకోనందున సమస్య పరిష్కారం కోసం కూలీలతో కమిటీలు ఏర్పాటు చేయాలని కార్పెడ్ నిర్ణయించింది.

కార్యేడ్ సంస్థ కమిటీలను సమావేశ పరచి బీడీ ఆకు కూలీలు నష్టపోతున్న విషయాలను వివరంగా తెలుసుకుంది. ప్రభుత్వ జీవో ప్రకారం కూలీలకు ప్రతి బీడీ ఆకు కట్టకు 54 పైసలు ఇవ్వాలి. కానీ ప్రస్తుతం కట్టకు 50 పైసలు మాత్రమే ఇస్తున్నారు. పది కట్టలకు ఒక పెచ్చు కట్ట ఇవ్వాలనే నియమం వీడి లేదని, ఆడ, మగవారికి సమానంగా కూలీ ఇవ్వాలని స్పష్టంగా నిర్దేశించిన విషయాన్ని కమిటీ సభ్యులకు వివరించారు.

నష్టపోతున్న కూలీలు

ఒక్కొక్క కుటుంబంలో ఒక్క రోజుకు భార్య, భర్తలు కలిసి 150 కట్టలు సేకరించే వారు. కట్టకు 4 పైసలు రేటు తేడాతో 150 కట్టలపై వారికి ఆరు రూపాయల నష్టం చేకూరేది. అదీకాక పెచ్చు కట్టల ధర ఇవ్వక పోవడం వల్ల నష్టం రోజుకు 7 రూపాయల దాకా ఉండేది. ఇలా ఒక సీజన్లో వారు పనిచేసిన మొత్తం 45 రోజులకు 630 రూపాయల దాకా నష్టపోయేవారు.

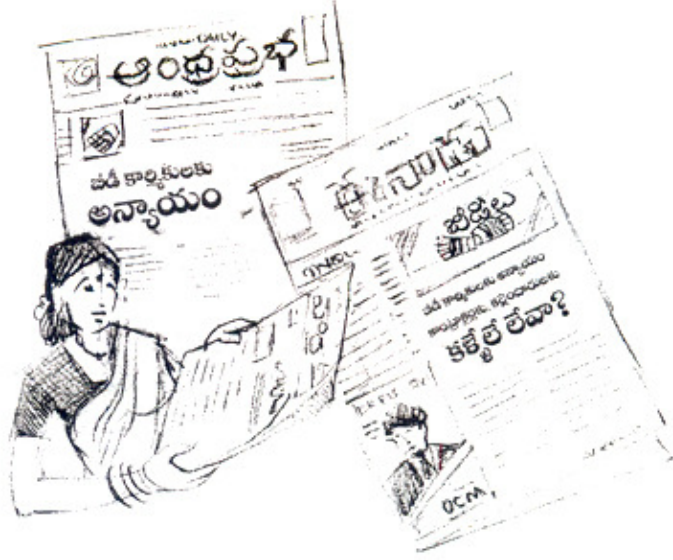
ప్రభుత్వ జీ.ఓ. ద్వారా దక్కిన హక్కులను బీడీ ఆకు కూలీలందరూ తెలుసుకున్నారు. ఆ తరువాత వారి గ్రామాలలో సేకరించిన బీడీ ఆకు కట్టలను కల్లెదారునికి ఇవ్వడానికి తీసుకు వెళ్ళినప్పుడు, కల్లెదారు మామూలుగా తీసుకునే పద్ధతిలోనే తీసుకుంటానని చెప్పగా దాన్ని తిరస్కరించారు. "ఒక కట్టకు 54 పైసలు ఇవ్వాలి, పది కట్టలకు ఒక పెచ్చు కట్ట ఇవ్వం" అని అందరూ ఎదురు తిరిగారు. అందుకు కల్లెదారుడు కూలీలతో "నాకు ప్రభుత్వం ఎలాంటి జీతం ఇవ్వదు. మీరు బీడీ ఆకు కట్టలను వేస్తే వెయ్యండి, లేకపోతే తిరిగి తీసుకువెళ్ళండి" అని బదులిచ్చాడు. అన్ని గ్రామాలలోనూ దాదాపు ఇదే పరిస్థితి ఎరులైంది.

అప్పుడు కార్యేడ్ సంస్థ జోక్యం చేసుకుని ఆటవీశాఖ అధికారులు, ఫారెస్ట్ డి.యఫ్.ఓ., రేంజ్ అధికారి, కల్లెదారులు, కాంట్రాక్టరు, కమిటీ కూలీలతో సమావేశం నిర్వహించింది. కూలీలు తమకు జరుగుతున్న నష్టం గురించి వారికి తెలిపారు. ఇకముందు కూలీలకు

ఈవిధంగా నష్టం జరగకుండా చూస్తామని, కల్లెదారునిపై, కాంట్రాక్టరుపై తిరిగి ఫిర్యాదు వస్తే వారిని తొలగిస్తామని కమిటీ సభ్యులందరి సమక్షంలో అధికారులు హామీ ఇచ్చారు. కానీ దానిని అమలు చేయలేదు.

దాంతో సమస్యను కలెక్టర్ దృష్టికి తీసుకుపోవాలని నిర్ణయించి కూలీల కమిటీ సభ్యులైన 60 మంది (35 మంది

ఆడవారు, 25 మంది మగవాళ్ళు) కలెక్టర్ ఆఫీసుకు వెళ్ళారు. కూలీలందరికీ జరుగుతున్న నష్టం గురించి కలెక్టరుకు తెలిపారు. అప్పుడు “మీకు జరిగిన అన్యాయాన్ని ఇక ముందు జరగకుండా తగిన చర్యలు తీసుకుంటానని” పత్రికా విలేఖరుల సమక్షంలో కలెక్టర్ కూలీలకు హామీ ఇచ్చారు. అన్ని పత్రికలు ఈ వార్తను ప్రచురించాయి. దానిలో ఈ విషయంపై అందరిలో అవగాహన పెరిగింది. అయితే ఆ హామీ అమలయ్యేలోపునే ఆ ఏడాది బీడి ఆకు సేకరణ సీజన్ ముగిసింది. కలెక్టర్ ఇచ్చిన హామీ వచ్చే సీజన్లోనైనా అమలవుతుందని కూలీలు నమ్మకంతో ఉన్నారు.

కూలీలు పొందిన లాభం

నష్టం జరిగిన అన్ని గ్రామాలలో 10 కట్టలకు పెచ్చు తీసుకున్న కట్టకు కల్లెదారుల నుంచి నష్ట పరిహారం తిరిగి పొందారు. కళా జాగృతి బృందం ద్వారా బీడి ఆకు కూలీలు చైతన్యవంతులయ్యారు. ఆకు కళ్ళం నుండి గ్రామస్తులకు 50% వాటా ఇవ్వాలని, ఆ వివరాలను వి.యస్.యస్. కమిటీ బీడి ఆకు కల్లెదారుని వద్ద రికార్డు చెయ్యాలని వచ్చిన ఒత్తిడి ఇతర కూలీలను చైతన్య వంతులను చేసింది. సంఘటితంగా వుంటే ప్రయోజనం ఉందని కూలీలు గ్రహించారు. అది ఇతర గ్రామాలలోని కూలీలకు కూడా ప్రేరణ ఇచ్చింది.

ఎ. ఆశోక్, యస్. వెంకటేశం

కార్పెట్

ఊరడవి మాకే సొంతం

మెదక్ జిల్లాలోని కౌడిపల్లి మండలంలో వున్న మంతూర్ మా వూరు. ఇక్కడ అన్ని కులాలవాళ్ళున్నారు. వర్షాధారం కింద, బోర్లు కింద వ్యవసాయం చేస్తారు. వరి ముఖ్య పంట. వ్యవసాయ పనులు, పశువుల పెంపకం, కూలి ఇక్కడ జీవనోపాధి. అడవంటూ పెద్దగేమీ లేదు- గుట్టలు, పల్లాలు, తుప్పలు, పొదలు. గుట్టమీద మల్లమ్మ, యల్లన్న గడి ఉన్నాయి. వూరంతా లెక్కేస్తే అందాజ్గా 150-200 గడపలుంటాయి. అడవిచ్చేది పశువులకు గడ్డి, రిజర్వు కుంటలోని నీరు. ఎండాకాలం ఈ నీళ్ళే పశువులకు ఆధారం. 1970ల్లో కరువొచ్చినప్పుడు వూర్లో చానామంది అడవిలోని గోండు (జిగురు) చెట్ల మీద బతికారు. కొంతకాలం గడిసె.... మళ్ళ మొగులాయె, వానలొచ్చినయి. అడవి పంట కెల్లి పొలం పంటమీద బతుకెల్లె.

అడవి కావలి

చానా కాలమయ్యే. కాలంతో అడవి తగ్గిపోయే. మల్లమ్మ, ఎలన్న గుడి గుట్టమీద అడవెండిపోయే. గుడిగుట్ట బోడికొండ ఆయే. మా గుట్ట దేవుళ్ళ కాడ యేదాది కొకమారి, ఉగాదప్పుడు జాతర యితది. చుట్టు పక్కల వూళ్ళోలు వస్తరు. పచ్చగలేని గుట్టమీద గుడి మంచిగా అనిపియ్యలే. అందరం దీని మీద ఆలోచించినాం. గుట్ట మీద చెట్టుండాలే, పక్షులుండాలే, గుట్టపై గుడి పచ్చగుండాలే. అందరం ఒప్పుకున్నాం. గప్పటికెళ్లి షురునాయే. అడవిని కాపా దాలి. ఇది 1994 సంగతి. అందరం గల్పి తీర్మానించు కున్నాం. గుట్ట చెట్టు మీద గొడ్డలెయ్యొద్దు, గొడ్డలేసి నోడి మీద 500 రూపాయల జురుమానా. పశువులు మేపు కోవచ్చు. మేకలు మేపు కోవచ్చు. వీటిపై ఏమి నిషేధం లేదు.

నాలుగేళ్ళలో గుట్టమీద పచ్చటడవి తిరిగొచ్చింది. ఇప్పుడు బేకు, తెల్లమద్ది, బిల్లగొడిసి, చెన్నంగి, బిట్లుగ, పాలగుడిస, సండ్ర, పెద్దమాను, నల్లమాను ఏపుగా ఎదిగినాయి.

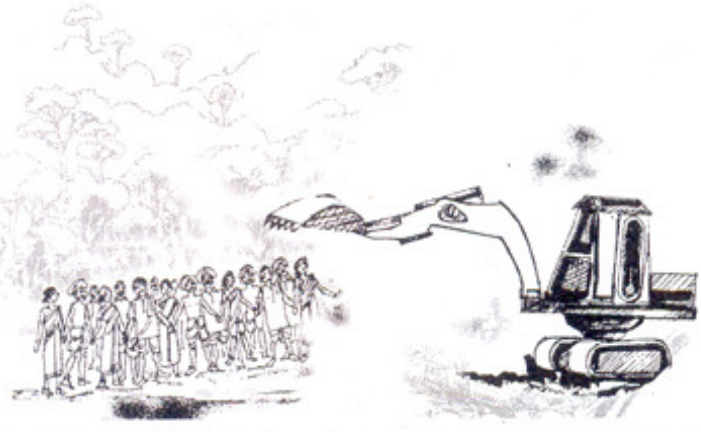
గుట్ట కెవ్వరు కావలి లేరు.

అందరం కల్పి పెట్టుకున్న కట్టుబాటు అడవిని పెంచింది.

రిజర్వులో అడవి పశువులకు గడ్డి, నీళ్ళు, పొయ్యిలోకి కట్టె అవసరాలను తీర్చాయి. వూర్లో పశువులు, మేకలు అన్ని బతికినాయి. వూరంత పచ్చగుండే.

మా అడవిని మేము కాపాడుతుంటే 1999లో ఒక రోజు ప్రోక్లేస్టు వచ్చాయి. రిజర్వులోని చెట్లను కూట్లతో పెరికినాయి. ఎ.పి.ఎఫ్.డి.సి.కి ఇచ్చిందంట అడవిని. వాళ్ళు రిజర్వులో యూకలిప్టస్ చెట్లు పెడతారు. మనకి దారిబండ్ అయితది. పశువులకు కష్టం. చుట్టు పక్కల వూర్లల్లో ఇదే అయినాది. ఇది మనకాడ అయితే చానా కష్టం. వాళ్ళు నాటే చెట్లలో మనకి ఫాయిదా లేదు. నీలగిరి చెట్లలో భూమిలోని నీళ్ళు కూడ వుండవు. వద్దు మనకాడ గిదవ్వకూడదు.

అంతే, అందరం తీర్మానించుకున్నాం. దీనిని ఆపాలి. వాళ్ళు ప్రోక్లేయిన్ తెచ్చినప్పుడు అడ్డుకుందాం. ఇప్పటికే 5 హెక్టారులలో మొత్తం కూట్లతో చెట్లను తీసేసిండు. వాళ్ళు ఇంకేమయినా చేయాలనుకుంటే, మా మీదకెల్లి ప్రోక్లేయిస్టు తీసుకెళ్ళమని చెప్పినాం. పని ఆగింది. వాళ్ళు పోలీసులను తీసుకొచ్చి మమ్ములను స్టేషన్లో పెట్టిండు. అడవి కాపాడబోతే జైలుపాలయినాం.

రిజర్వు అడవిలో తుప్పలు, పొదలు, చెట్లు, కుంటల వల్ల అవసరాలు తీరుతున్నాయి. చుట్టు పక్కలూర్లలో వన సంరక్షణ సమితిలైనాయి. పశువులాడికి తీసుకుపోవడం కష్టమైనాది. వున్న ఇతర అడవిలో అప్పటికే ఎఫ్.డి.సి. నీలగిరి చెట్లు పెట్టినాది. ఇక మిగిలినదల్లా మాకు మా రిజర్వు అడవి. ఇది కూడా పోతే మళ్ళీ మా కష్టానికి ఫలితముండదు. అందుకే ఎట్లైనా అడవిని కాపాడాలని అందరం నిర్ణయించుకున్నం. ఈ విషయం అధికార్లకు కూడా చెప్పినాం. వాళ్ళు కుదరదన్నారు.

పక్క వూర్లో వున్న సతీష్ కార్పెడ్ సంస్థలో పనిచేస్తాడు. ఈయనేకాక కొన్ని స్వచ్ఛంద సంస్థలు చుట్టు పక్కల వూర్లలో వన సంరక్షణ సమితులు పెట్టాయి. మేం కూడ వన సంరక్షణ సమితి పెట్టుకోవాలని జన్మభూమి కార్యక్రమంల ఎం.ఆర్.వో.కి అర్జీలిచ్చాం. దీని గురించి ఏమీ అవ్వలే. చుట్టు పక్కల వన సంరక్షణ సమితిలన్ని కలిసి సమాఖ్య పెట్టిండుంట. వాళ్ళని సహాయం అడుగుదాం అనుకుంటిమి. ముందుగా సతీష్ కి సంగతి చెప్పినాం. సతీష్ మమ్ముల్ల వన సంరక్షణ సమితి సమాఖ్య మీటింగ్ కి తీసుకెళ్ళిండు. ఆ మీటింగ్ ల ఎ.ఎస్.ఎస్. ప్రెసిడెంట్లు, మెంబర్లు, స్వచ్ఛంద సంస్థలోల్లు, హైదరాబాదు కెల్లి సత్య శ్రీనివాస్ (సి.డబ్ల్యు.ఎస్.), సామిత్రి (జె.ఎఫ్.యం. సెక్రటేరియట్), భరత్ భూషణ్ (కార్పెడ్) వచ్చారు. ఆ మీటింగ్ లో అన్ని విషయాలైనాక మా సంగతి చెప్పినాం. అందరూ మాకు సాయం చేస్తమన్నారు. ముందుగ శ్రీనివాస్, సామిత్రి, భరత్ భూషణ్ మావూరొచ్చిండు. వూర్లో వాళ్లతో మాట్లాడిండు. అడవి తిరిగినారు. ఫోటోలు తీసిండు. అందరం కలిసి ఒక నిర్ణయానికి వచ్చినాం. ప్రస్తుతమయితే కూట్లు తీసేపని ఆగింది. ఇది ఇంకా కాకుండా వుండాలంటే మనం ముందుగా మన కష్టాలు ప్రభుత్వానికి తెలియచేయాలి. ఇందుకు హైదరాబాద్ లో ప్రెస్ క్లబులో మీటింగ్ పెడదామని సార్లు చెప్పిండు. దీనికి మేము ఒప్పుకున్నాం. ఒకోరోజు నిర్ణయం చేసుకున్నాం. మేము వూర్ల నుండి 10 మంది బయలుదేరాం. మాతో పాటు సతీష్, రోడ్ సంస్థ వాళ్ళు, స్కాపు సంస్థవాళ్ళు వచ్చినారు. వూరినుండి హైదరాబాద్ వచ్చేలోపల మా ఆషాగోడ్ దీనిమీద పాటకట్టినాడు. మీటింగ్ ల మాటలయినాక పాటపాడినాడు. అందరూ మెచ్చుకున్నారు. మా వూర్లో అడవి సంగతి ఫోటోలు చార్లు మీద అతికించి పెట్టినారు. పేపర్లలో ఈ విషయం అచ్చయింది. టీవీలో చూపించినారు.

ఇది అయిన తరువాత మల్ల అధికారులు రాలేదు. మా అడవి మాకు దక్కింది. తెలిసిన విషయం ఏదంటే ఎఫ్.డి.సి.కి ఫారెస్టోల్లు నష్టపరిహారం ఇచ్చిండు. వాళ్లు వేరే జాగలోకి పోయినారు.

ఇప్పుడు మాకు వన సంరక్షణ సమితి వుంది. మేం కూడా వి.ఎస్.ఎస్. సమాఖ్యలో మెంబర్లమయినాం. ఇప్పుడు వూర్లోని మొత్తం అడవిని కాపాడుతున్నం. గుట్టమీద అడవి, గుట్టకింద అడవి, వూరడవి మొత్తం మాకే సొంతమాయె.

జి. సత్య శ్రీనివాస్
జె.ఎఫ్.యం. సెక్రటేరియట్